

บทที่ 2

ความหมายและประวัติความเป็นมาของสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์

1. ความหมาย

1.1 ความหมายและประเภทของสถาบันการเงินในประเทศไทย

1.1.1 ความหมายของสถาบันการเงิน

สถาบันการเงิน หมายถึง สถาบันที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง (INTERMEDIARY) ในการระดมเงินออมจากบุคคลทั่วไปและเงินเหลือใช้จากธุรกิจ แล้วนำไปให้กู้ยืมแก่บุคคลและธุรกิจที่มีความต้องการใช้เงิน หน้าที่ดังกล่าวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เป็นผลให้เงินออมของประเทศซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญถูกรวบรวมเข้ามาอยู่ในแหล่งเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า "ตลาดเงิน" อันก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดสรรเงินทุนไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

1.1.2 ประเภทสถาบันการเงิน

ตามความหมายดังกล่าวมาแล้ว ซึ่งถือได้ว่าในทางวิชาการนั้น รายชื่อดังต่อไปนี้ คือสถาบันการเงิน

1.1.2.1 ธนาคารพาณิชย์

1.1.2.2 บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเออร์

1.1.2.3 ธนาคารออมสิน

1.1.2.4 ธนาคารอาคารสงเคราะห์

1.1.2.5 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.1.2.6 บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

1.1.2.7 บริษัทประกันชีวิต

1.1.2.8 สหกรณ์ออมทรัพย์

1.1.2.9 สหกรณ์การเกษตร

1.1.2.10 ไร่รับจำนำ

1.1.2.11 สำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม

อย่างไรก็ดี ตามพระราชบัญญัติคอก เบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523
ได้บัญญัติรายชื่อธุรกิจที่ถือเป็นสถาบันการเงินได้ดังนี้

1. ธนาคารพาณิชย์
2. บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
3. ธนาคารออมสิน
4. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
5. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
6. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
7. สหกรณ์ออมทรัพย์
8. ชุมชมสหกรณ์ออมทรัพย์
9. บริษัทประกันชีวิต
10. สถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ไทย เป็นสมาชิก
11. ธนาคารที่จดทะเบียนและตั้งอยู่ในต่างประเทศ
12. สถาบันการเงินอื่นที่จดทะเบียนและตั้งอยู่ในต่างประเทศ

ในที่นี้จะขอกล่าว เฉพาะสถาบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน
ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ซึ่งฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้กำกับดูแล สถาบันการเงินดังกล่าว ได้แก่ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุน
หลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และจะเรียกโดยรวมว่า "สถาบันการเงิน"

1.2 ความหมายของธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจ
เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2526 ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ
ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ไว้ ดังนี้

1.2.1 ธุรกิจเงินทุน หมายความว่า ธุรกิจการจัดหาเงินลงทุนและใช้เงินนั้นใน
การประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจำแนกประเภทได้ดังต่อไปนี้

- 1.2.1.1 กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์
- 1.2.1.2 กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา
- 1.2.1.3 กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค

1.2.1.4 กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ

1.2.1.5 กิจการเงินทุนอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์" หมายความว่า กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชน และให้กู้ยืมเงินระยะสั้น รวมทั้งการเป็นผู้รับรอง ผู้รับอาวัล หรือผู้สอดเข้าแก้หน้าใบตั๋วเงิน เป็นทางค้าปกติ

"กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา" หมายความว่า กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชน และให้กู้ยืมเงินระยะปานกลาง หรือระยะยาวแก่กิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือพาณิชย์กรรม เป็นทางค้าปกติ

"กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค" หมายความว่า กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชน และทำการค้ำค่อไปนี้ เป็นทางค้าปกติ

(1) ให้กู้ยืมเงินเพื่อให้ใช้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าโดยชำระราคาเป็นงวด ๆ หรือโดยให้เข้าซื้อ

(2) ให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชน เพื่อให้ใช้ในการซื้อสินค้าจากกิจการที่มีใช้ของตนเอง

(3) ให้ประชาชนเข้าซื้อสินค้าที่รับโอนกรรมสิทธิ์มาจากกิจการ ซึ่งจำหน่ายสินค้านั้น เมื่อได้ตกลงจะให้เข้าซื้อ หรือให้ประชาชนเข้าซื้อสินค้า ซึ่งยึดได้จากผู้เข้าซื้ออื่น

(4) รับโอนโดยมีค่าตอบแทนซึ่งสิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้า

"กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ" หมายความว่า กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชน และทำการค้ำค่อไปนี้ เป็นทางค้าปกติ

(1) ให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และหรือบ้านที่อยู่อาศัย

(2) ให้กู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการจัดหาที่ดิน และหรือบ้านที่อยู่อาศัยสำหรับจำหน่ายแก่ประชาชนหรือให้ประชาชนเข้าซื้อ หรือ

(3) จัดหาที่ดินและหรือบ้านที่อยู่อาศัยมาจำหน่ายแก่ประชาชน รวมทั้งให้ประชาชนเข้าซื้อ

"ให้กู้ยืมเงิน" เฉพาะที่เกี่ยวกับธุรกิจเงินทุน หมายความว่ารวมถึง รับซื้อ ซื้อมูล หรือรับช่วงซื้อมูลตัวเงิน คราสสารเปลี่ยนมืออื่น หรือคราสสารการเครดิต

"ให้กู้ยืมเงินระยะสั้น" หมายความว่า ให้กู้ยืมเงินมีกำหนดชำระคืน เมื่อ ทวงถามหรือ เมื่อสิ้นระยะ เวลาอันกำหนดไว้ไม่ เกินหนึ่งปีนับแต่วันให้กู้ยืม

"ให้กู้ยืมเงินระยะปานกลาง" หมายความว่า ให้กู้ยืมเงินมีกำหนด ชำระคืน เมื่อสิ้นระยะ เวลาอันกำหนดไว้ เกินหนึ่งปี แต่ไม่ เกินห้าปีนับแต่วันให้กู้ยืม

"ให้กู้ยืมเงินระยะยาว" หมายความว่า ให้กู้ยืมเงินมีกำหนดชำระคืน เมื่อ สิ้นระยะ เวลาอันกำหนดไว้ เกินห้าปีนับแต่วันให้กู้ยืม

1.2.2 "ธุรกิจหลักทรัพย์" หมายความว่า ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภท ดังต่อไปนี้

1.2.1.1 กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์

1.2.1.2 กิจการค้ำหลักทรัพย์

1.2.1.3 กิจการที่ปรึกษาการลงทุน

1.2.1.4 กิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์

1.2.1.5 กิจการจัดการลงทุน

1.2.1.6 กิจการอื่น เกี่ยวกับหลักทรัพย์ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

"กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์" หมายความว่า กิจการ เป็นนายหน้า หรือตัวแทนซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ให้แก่บุคคลอื่น โดยได้รับค่านายหน้าหรือบำเหน็จเป็น การตอบแทน เป็นทางค้าปกติ

"กิจการค้ำหลักทรัพย์" หมายความว่า กิจการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยน หลักทรัพย์ในนามของตนเอง เป็นทางค้าปกติ

"กิจการที่ปรึกษาการลงทุน" หมายความว่า กิจการให้คำแนะนำแก่ ประชาชนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เกี่ยวกับคุณค่าของหลักทรัพย์ หรือความ เหมาะสมในการ ลงทุนหรือซื้อ หรือขายหลักทรัพย์ใด ๆ เป็นทางค้าปกติ ทั้งนี้ โดยได้รับค่าบริการหรือบำเหน็จเป็น การตอบแทนสำหรับบริการนั้น

"กิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์" หมายความว่า กิจการรับจัดการจำหน่ายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชน

"กิจการจัดการลงทุน" หมายความว่า กิจการจัดการลงทุนตามโครงการ โดยการออกตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สินของแต่ละโครงการจำหน่ายแก่ประชาชน และนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายตราสาร หรือหลักฐานแสดงสิทธินั้น ไปลงทุนในหลักทรัพย์ตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

"หลักทรัพย์" หมายความว่า

- (1) คิวเงินคลัง
- (2) พันธบัตร
- (3) หุ้นหรือหุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิในหุ้นหรือหุ้นกู้ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ หรือใบสำคัญแสดงการเข้าซื้อซื้อหุ้นหรือ หุ้นกู้
- (4) ใบสำคัญแสดงสิทธิใน เงินปันผลหรือดอกเบี้ยจากหลักทรัพย์
- (5) ตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สิน ของโครงการลงทุนซึ่งผู้ประกอบกิจการจัดการลงทุน ไม่ว่า ในหรือนอกประเทศ เป็นผู้ออก
- (6) ตราสารอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.2.3 "ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์" หมายความว่า ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ประเภทดังต่อไปนี้

1.2.3.1 กิจการเครดิตฟองซิเอร์

1.2.3.2 กิจการรับซื้อฝาก

1.2.3.3 กิจการอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

"กิจการเครดิตฟองซิเอร์" หมายความว่า กิจการให้กู้ยืมเงิน โดยวิธีรับจำนองอสังหาริมทรัพย์ เป็นทางค้ำปกติ

"กิจการรับซื้อฝาก" หมายความว่า กิจการรับซื้ออสังหาริมทรัพย์ ตามสัญญาขายฝาก เป็นทางค้ำปกติ

1.2.4 บทนิยามประกอบ

"บริษัทเงินทุน" หมายความว่า บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาต ให้ประกอบ
ธุรกิจเงินทุน

"บริษัทหลักทรัพย์" หมายความว่า บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาต ให้ประกอบ
ธุรกิจหลักทรัพย์

"บริษัทเครดิตฟองซิเอร์" หมายความว่า บริษัทจำกัดที่ได้รับใบอนุญาต ให้
ประกอบธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

"ใบอนุญาต" หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ เงินทุนธุรกิจ
หลักทรัพย์ หรือธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

"สถาบันการเงิน" หมายความว่า สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วย
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน

1.2.5 ลักษณะที่แตกต่างจากธนาคารพาณิชย์

โดยทั่วไปแล้วสถาบันการเงินประกอบกิจการคล้ายกับธนาคารพาณิชย์ คือ
ระดมเงินทุนและให้กู้ยืม แต่การประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินบางลักษณะแตกต่างจาก
ธนาคารพาณิชย์ ที่สำคัญได้แก่

1.2.5.1 การรับฝากเงินจากประชาชน สำหรับธนาคารพาณิชย์ เรียกว่า
การรับและออกสมุดค้ำฝากเป็นหลักฐาน แต่สถาบันการเงินเรียกว่า การกู้ยืมเงินและออกตั๋วสัญญา
ใช้เงิน

1.2.5.2 ธนาคารพาณิชย์รับฝากเงินขึ้นค้ำหนึ่งร้อยบาท สำหรับบัญชี
เงินฝากออมทรัพย์ และห้าพันถึงหนึ่งหมื่นบาท สำหรับบัญชีกระแสรายวัน ส่วนเงินฝากประจำ
จำนวนหนึ่งพันบาท แต่บริษัทเงินทุนและบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ต้องออกตั๋วสัญญาใช้เงินที่มีมูลค่า
ตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ใน เขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และตั้งแต่ห้าพันบาท
ขึ้นไปใน เขตอื่น ส่วนบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ต้องออกตั๋วสัญญาใช้เงินมูลค่าไม่ต่ำกว่าหนึ่งพันบาท
และครบกำหนดชำระตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

1.2.5.3 อัตราดอกเบี้ยทั้งด้านการกู้ยืมและให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
กฎหมายกำหนดให้มีอัตราสูงกว่าธนาคารพาณิชย์

1.2.5.4 สถาบันการเงินไม่ได้รับอนุญาตให้มีบริการด้านบัญชีกระแสรายวัน
โดยใช้เช็คในการถอนเงิน และการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ เช่นธนาคารพาณิชย์

1.2.5.5 สถาบันการเงินส่วนใหญ่มีขนาดเล็กแต่จำนวนมากกว่าธนาคาร
พาณิชย์

2. ประวัติความเป็นมา

ประวัติและความเป็นมาของสถาบันการเงิน สามารถแบ่งได้เป็น 4 ยุค ดังนี้

2.1 ยุคก่อนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 พ.ศ. 2515

ในขณะนั้นสถาบันการเงินเป็นธุรกิจที่ผู้ใดก็สามารถกระทำได้ เพียงแต่ขอจด
ทะเบียนนิติบุคคลต่อกระทรวงพาณิชย์ และกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิเท่านั้น

2.1.1 ธุรกิจเงินทุน

ภายหลังจากธนาคาร เอเซียทริสตีได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ
ธนาคารพาณิชย์ในปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา ทางเราก็ได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ชัดเจนที่จะไม่ออก
ใบอนุญาตการประกอบกิจการธนาคารให้แก่ผู้ใดอีก นายทุนที่ต้องการลงทุนจัดตั้งกิจการธนาคารพาณิชย์
จึงต่างหาหนทางอื่นที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจการเงิน ธุรกิจเงินทุนในระยะแรกจึงได้เริ่มต้นมาจากการ
การจัดตั้งบริษัท เพื่อดำเนินธุรกิจให้เข้าชื่อรถยนต์ โดยบริษัทบางกอกอินเวสเมนท์ จำกัด (BIC)
ซึ่งเป็นกิจการในเครือบริษัททรูสจอร์ จำกัด ได้เปิดดำเนินการในปลายปี พ.ศ. 2504 ต่อมาเมื่อ
พ.ศ. 2508 มีผู้จัดตั้งบริษัท เครดิตการพาณิชย์ (ประเทศไทย) จำกัด (CCCT) กิจการให้เข้าชื่อ
รถยนต์จึงขยายตัวเร็วขึ้น และเป็นกิจการที่มีกำไรดีตลอดมา จนในปี พ.ศ. 2509 ผู้ประกอบการ
ของธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ได้เห็นหนทางในการระดมเงินทุนจากประชาชน เพื่อใช้ในกิจการของ
ตนเองในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์ ด้วยวิธีออกตั๋วสัญญาใช้เงินกู้ยืม
เงินจากประชาชน (เรจซี่ มะระกานนท์, 2532)

บริษัทเงินทุนแห่งแรกคือบริษัทสินอุตสาหกรรม (ปัจจุบัน คือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์
สินอุตสาหกรรม จำกัด) ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2509 เพื่อระดมเงินจากประชาชนไปใช้ในกิจการ
ของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย ในระยะเวลาเดียวกับบริษัท SINGER SEWING MACHINES จำกัด

ได้ออกคำสั่งฯ ใช้เงินในการกู้ยืมเงินจากประชาชนมาใช้กับธุรกิจใบเครือ จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ. 2512 เริ่มมีบริษัทที่สร้างขึ้นเพื่อระดมเงินทุนและนำไปให้กู้ยืมต่อ โดยได้รับความสนับสนุนจาก สถาบันการเงินต่างประเทศ โดยในระยะแรกอาจอาศัยเงินจากบริษัทแม่ในประเทศเป็นหลัก และ ประกอบธุรกิจให้กู้ยืมแทนบริษัทแม่ รวมทั้งให้บริการทางการเงินบางประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถกระทำได้ โดยเฉพาะการให้สินเชื่อระยะปานกลางและระยะยาว นอกจากนี้ยังมีการจัดจำหน่ายหุ้นของธุรกิจต่าง ๆ ด้วย บริษัทเหล่านี้เป็นบริษัทลูกของสถาบันการเงินต่างประเทศ หรือ เป็นร่วมทุนระหว่างสถาบันการเงินต่างประเทศกับสถาบันการเงินในประเทศ โดยอาศัยชื่อเสียง ของตนเองและผู้ถือหุ้นประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าอัตราเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ บริษัท จึงสามารถระดมทุนในประเทศได้มากขึ้น และขยายขอบเขตของธุรกิจออกไปเรื่อย ๆ และได้มี บริษัทหลายแห่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินงานทั้งด้านธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา เช่น บริษัทหลักทรัพย์และลงทุน จำกัด (TISCO) บริษัทกรุงเทพธนสาร จำกัด (BFIT) บริษัท FNCDF จำกัด บริษัทบางกอกโนมูระ อินเตอร์เนชั่นแนลซีเคียวริตี้ จำกัด และบริษัทสินเอเชีย จำกัด เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าธุรกิจเงินทุนเกิดขึ้นจากความต้องการ เงินทุนของธุรกิจต่าง ๆ และสถาบันการเงินในระบบซึ่งได้แก่ธนาคารพาณิชย์ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธนาคารพาณิชย์มีเงินทุนและระดมเงินออม ได้จำนวนจำกัด รวมทั้งระเบียบวิธีการพิจารณาสินเชื่อยุ่งยาก จึงทำให้ธุรกิจเงินทุนนอกระบบ ก่อกำเนิดขึ้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2522)

หลังจากนั้นมา ธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ก็เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผู้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์มากมาย โดยที่การจัดตั้งในระยะนั้นมีพิธีการเพียงขอ จดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดที่กรมทะเบียนการค้าเท่านั้น จึงมีผู้ออกญาเปิดทำการมากมาย ในช่วงปี พ.ศ. 2512-2515 เป็นจำนวนรวมแล้วกว่า 200 บริษัท ปรากฏการณ์ดังกล่าวมักเป็นไป ตามธรรมชาติของธุรกิจเอกชนทั่วไป เมื่อมีผู้เห็นช่องทางในการลงทุนหาผลประโยชน์รายอื่น ๆ จะเข้ามาร่วมจัดตั้งกิจการเป็นจำนวนมาก แต่โดยที่บริษัทดังกล่าวเป็นกิจการเสมือนบริษัทจำกัด ทั่วไป จึงไม่มีการควบคุมอย่างรัดกุม เงินออมที่จะระดมมาจากประชาชนนั้นจะให้อัตราดอกเบี้ย เท่าใดก็ได้ และจะนำไปลงทุนหรือให้กู้ยืมอย่างไรก็ได้ โดยที่พิจารณาเห็นความเสี่ยงของเงินทุน ที่ระดมมาจากเอกชนและกิจการดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องกับตลาดเงิน ทางการโดยกระทรวง การคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย จึงเห็นความจำเป็นต้องมีการกำกับและควบคุมการดำเนินงานของกิจการเหล่านี้อย่างรัดกุม ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยความเห็นชอบของกระทรวง การคลัง จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดทุน และได้ร่างกฎหมายขึ้นเพื่อใช้ควบคุมธุรกิจเงินทุน และหลักทรัพย์ รวมไปถึงธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ด้วย รัฐบาลคณะปฏิวัติในขณะนั้นได้พิจารณาเห็น

ชอบ จึงได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2515 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสกแห่งสาธารณชน

2.1.3 ธุรกิจหลักทรัพย์

สำหรับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ในระยะเริ่มแรก ได้แก่ การประกอบกิจการนายหน้าผู้ค้า กิจการกองทุนรวม และกิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ตามลำดับ บริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์เป็นแห่งแรกในประเทศไทย คือ บริษัทเบิร์ต จำกัด โดยประกอบธุรกิจนายหน้าผู้ค้าในปี พ.ศ.2496 (ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นและเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัทหลักทรัพย์นำชัย จำกัด ปัจจุบันถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว เพราะไม่ได้ประกอบธุรกิจ) ต่อมาจึงได้มีบริษัทประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันนี้อีกหลายบริษัทได้แก่ บริษัทลิกวงมิ่ง จำกัด (ตุลาคม 2502) บริษัทสินอุดมสาทรกรรมไทย จำกัด (มีนาคม 2509) บริษัท SIAMERICAN SECURITIES จำกัด (มิถุนายน 2510) บริษัท Z AND R INVESTMENT AND CONSULTANT จำกัด (ตุลาคม 2510) บริษัท HOUSEMAN จำกัด (มีนาคม 2511) บริษัท THAIBEC INVESTMENT SERVICE จำกัด (สิงหาคม 2512) บริษัท Mc CAFFREY INVESTMENT ASSOCIATES จำกัด (พฤศจิกายน 2512) บริษัทสหธนกิจไทย จำกัด (มีนาคม 2513) บริษัทอาบบง จำกัด (พฤษภาคม 2513) และบริษัทคอนติเนนตอลอินเวสต์ (ประเทศไทย) จำกัด (มกราคม 2515) นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2503 บริษัท THAIBEC INVESTMENT SERVICE จำกัด ได้ประกอบธุรกิจกองทุนรวม (MUTUAL FUND) (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2522)

การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ของบริษัทต่าง ๆ ในระยะนั้นมีขอบเขตจำกัด โดยที่ตลาดหุ้นในประเทศไทยขณะนั้นยังไม่กว้างขวางพอ สถาบันตัวกลางของธุรกิจหลักทรัพย์ที่มีลักษณะเป็นตลาดหุ้นก็คือ BANGKOK STOCK EXCHANGE ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2505 ตลาดหุ้นที่มีอยู่ขณะนั้นมิได้ทำหน้าที่เป็นตลาดหุ้นที่แท้จริง คือ การซื้อขายหุ้นที่สมาชิกกระทำให้ลูกค้านั้น ไม่ได้กระทำในตลาดหุ้น แต่จะทำการซื้อขายกันที่สำนักงานของสมาชิกแต่ละคน นอกจากนั้นการบริการตลาดหุ้นก็ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดีพออุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการดำเนินธุรกิจหลักทรัพย์ คือ บริษัทหลักทรัพย์ต่าง ๆ มีทุนในปริมาณจำกัด ทำให้ไม่สามารถขยายธุรกิจในด้านนี้ได้อย่างกว้างขวาง จนกระทั่งธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ได้เข้าร่วมทุนก่อตั้งธุรกิจประเภทนี้กับสถาบันการเงินต่างประเทศ ซึ่งมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ และเป็นวิธีที่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและสถาบันการเงินต่างประเทศจะเข้าร่วมในตลาดการเงินและตลาดทุนของประเทศไทย โดยธนาคารกสิกรไทยได้ร่วมทุนกับ BANKERS TRUST INTERNATIONAL OF NEW YORK และ BANCOM CORPORATION OF PHILIPPINES จัดตั้งบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ขึ้น คือ บริษัท

คำหลักทรัพย์และลงทุน จำกัด (THAI INVESTMENT AND SECURITIES CO.,LTD.: TISCO) เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2512 และต่อมาเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2512 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ได้ร่วมทุนกับ FIRST NATIONAL CITY BANK OF NEW YORK จัดตั้งบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์ชั้น คือ บริษัทกรุงเทพธนธร จำกัด (BANGKOK FIRST INVESTMENT AND TRUST CO.,LTD : BFIT) และ FIRST NATIONAL CITY DEVELOPMENT FINANCE CORPORATION (THAILAND) CO.,LTD (FNCFD) ในปี พ.ศ.2513 เป็นต้น

รัฐบาลได้มองเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาตลาดทุนอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และในปี พ.ศ.2510 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนเอกชน สาขาสถาบันการเงินขึ้น เพื่อเร่งรัดให้มีการพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนในปี 2512 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ว่าจ้างศาสตราจารย์ชิตมีย์ เอ็ม ร็อบบิ้นส์ แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย นิวยอร์ก ให้มาช่วยศึกษาและวางโครงการพัฒนาตลาดทุน ขณะเดียวกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดตั้ง "คณะทำงานโครงการพัฒนาตลาดทุน" เพื่อศึกษาการพัฒนาตลาดทุน และดำเนินงานต่าง ๆ ต่อเนื่องไปตามโครงการพัฒนาตลาดทุน ในที่สุดได้มีการตรากฎหมายต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้ธุรกิจหลักทรัพย์เข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของทางการ เพื่อที่จะได้มีการดำเนินงานในทิศทางที่ควรจะเป็นศาสตราจารย์ร็อบบิ้นส์ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

- (1) ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งบริษัทมหาชน โดยการออก เป็นกฎหมายพิเศษและให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีแก่บริษัทดังกล่าวและผู้ถือหุ้น เพื่อส่งเสริมบริษัท เอกชนให้สนใจขายหุ้นแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น
- (2) ควรแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ เหมาะสมสอดคล้องกับภาวะปัจจุบันและการดำเนินงานของบริษัทมหาชน
- (3) การเพิ่มอุปสงค์และอุปทานในหลักทรัพย์
- (4) ควรมีมาตรการที่จะนำมาซึ่งการปฏิบัติทางบัญชีและการสอบบัญชีที่ดีขึ้น
- (5) ควรปรับปรุงการดำเนินงานของสถาบันในตลาดทุนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดหุ้น เพื่อช่วยการพัฒนาตลาดหุ้น
- (6) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อกำหนดให้สถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญในระบบการเงินเข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ทางการ

หลังจากที่ได้มีการทบทวนข้อ เสนอแนะต่าง ๆ ดังกล่าว ต่อมาในปี 2515 รัฐบาลได้ ตรากฎหมายให้สถาบันการ เงินประ เภทธุรกิจ เงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ เข้ามาอยู่ภายใต้การ กำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยและได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย พ.ศ. 2517 เพื่อจัดให้มีศูนย์กลางสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ เพียงแห่งเดียวใน ราชอาณาจักร ทำหน้าที่ส่งเสริมการออมทรัพย์และการระดม เงินทุนในประเทศ ตลอดจนให้ความ คู่คุ้มครองประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและความคุ้มครองการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นระ เบียบมีสภาพคล่อง และมีความยุติธรรม

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ เริ่ม เปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นครั้งแรก เมื่อ วันที่ 30 เมษายน 2518 เป็นต้นมา

2.1.4 ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

กิจการที่เข้าลักษณะ เครดิตฟองซิเอร์ได้ เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็น เวลานานแล้ว ดังจะ เห็นได้จาก การที่มีกฎหมายควบคุม เกี่ยวกับที่ดินและการรับจํานองความประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1014 ลงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2467 ที่กำหนดห้ามมิให้ตั้ง ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัททำกิจการรถไฟประกันภัย ธนาคาร และการที่ดินและจํานอง เว้นแต่จะ ได้ รับพระบรมราชานุญาตพิเศษ แต่ไม่ได้ห้ามบุคคลธรรมดาให้กู้เงินโดยรับจํานองอสังหาริมทรัพย์ ในระยะนี้ยังไม่มีการ เรียกชื่อกิจการ เครดิตฟองซิเอร์อย่างเป็นทางการ

ในระยะต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย หรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ.2471 ยกเลิกมาตรา 1014 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.2467 จึงปรากฏคำว่า เครดิตฟองซิเอร์ ขึ้น กล่าวคือ ได้มีการกำหนดมิให้ประกอบกิจการ ประกันภัย คลังสินค้า ธนาคาร ออมสิน เครดิตฟองซิเอร์ หรือกิจการอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน ใน ประเทศไทย เว้นแต่จะ ได้รับอนุญาตจากทางการและปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะการนั้น อย่างไรก็ตามในระยะนี้ก็ยังมิได้ให้คำจำกัดความของธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ไว้โดยชัด เจน ทำให้ ผู้จดทะเบียน เป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยังคงดำเนิน ธุรกิจต่อไปและมักทำธุรกิจหลายประเภท เช่น การให้กู้ยืม การรับจํานองอสังหาริมทรัพย์ และ จัดสรรที่ดินให้แก่ประชาชน ดังนั้น ในระยะนี้จึงยังไม่ทราบจํานวนแน่นอนของบริษัทที่ประกอบธุรกิจ เครดิตฟองซิเอร์ (เฉชา พงษ์อาจ และบุศรา ศรีขจร, 2524)

ในปี พ.ศ. 2485 ได้มีประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 22 พฤษภาคม กำหนด คำนียาม เงื่อนไขการประกอบธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ และให้ผู้ค้าเป็นธุรกิจอยู่แล้วหรือที่ประสงค์ จะค้าเป็นธุรกิจนี้ไปจดทะเบียน เป็นบริษัทจำกัดขออนุญาตประกอบกิจการ ภายหลังจากที่มีการกำหนด เงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่ามีบริษัทจำกัดใดยื่นขออนุญาตจัดตั้ง เป็นบริษัท เครดิตฟองซิเออร์ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2501 จึงมีบุคคลคนหนึ่งได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัทไทยเครดิตฟองซิเออร์ จำกัด ขึ้น และยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการ เครดิตฟองซิเออร์ ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาอนุญาตให้ ประกอบธุรกิจ เครดิตฟองซิเออร์ให้ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2501 จึงกล่าวได้ว่า บริษัทไทย เครดิตฟองซิเออร์ จำกัด เป็นบริษัทเครดิตฟองซิเออร์แห่งแรกในประเทศไทย หลังจากนั้นก็ไม่ ปรากฏว่ามีผู้ใดขออนุญาตประกอบธุรกิจฟองซิเออร์ให้ถูกต้องตามกฎหมายเลย แต่การประกอบธุรกิจ อื่นที่มีลักษณะคล้ายกับธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ซึ่งเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน เช่น การเช่าซื้อที่ดิน การจัดสรรที่ดิน การรับจำนำด้วยวิธีการขายฝากนั้น กับเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และมีขอบเขต กว้างขวางขึ้นเรื่อย ๆ และผลที่ตามมาก็คือ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการเช่าซื้อที่ดิน จากบริษัทจัดสรรที่ดิน เมื่อผู้ซื้อชำระ เงินครบถ้วนก็ไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ทำให้เกิดความยุ่ง ยาก มีการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อขอความเป็นธรรม ซึ่งบางรายก็ได้เงินที่ผ่อนชำระคืน ในขณะที่ บางรายก็ไม่ได้รับเงินคืน และที่ดินที่เช่าซื้อก็ไม่สามารถโอนกรรมสิทธิ์กันได้ เนื่องจากที่ดินไม่ได้ เป็นของผู้จัดสรรหรือผู้ขายเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว และเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เช่าซื้อที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจ การคลัง กับกองควบคุมธนาคารและการออมทรัพย์ กระทรวงการคลัง จึงเตรียมปรับปรุงเงื่อนไข ความคุ้มครองการประกอบกิจการเครดิตฟองซิเออร์ จนกระทั่งเมื่อได้มีการออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย หรือผาสกแห่งสาธารณชน พร้อมกับยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความ ปลอดภัยหรือผาสกแห่งสาธารณชนทุกฉบับที่เคยประกาศใช้ รวมทั้งยกเลิกพระราชบัญญัติกำหนด กระทรวงเจ้าหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความ ปลอดภัยหรือผาสกแห่งสาธารณชนทุกฉบับ

2.2 การออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58

ประมาณก่อนปี 2515 ได้มีคำริขของรัฐบาลในขณะนั้นว่า มีธุรกิจหลายประเภทที่เกี่ยวข้อง กับประชาชนจำนวนมากและมีความสำคัญต่อการ เศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนกระทบความ ปลอดภัยและผาสกของสาธารณชน หากผู้ประกอบการค้าเป็นธุรกิจโดยไม่ระมัดระวังหรือ เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตน ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้ให้กู้ยืมและ เศรษฐกิจของประเทศได้

และขณะนั้นมีเพียงพระราชบัญญัติการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย หรือผาสุก แห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 ที่ใช้บังคับอยู่ แต่ก็มีข้อเสียที่กฎหมายดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติควบคุมการ ประกอบกิจการรับรองรับซื้อตั๋วเงิน กิจการจัดหาเงินทุนเพื่อบุคคลอื่น กิจการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยน หลักทรัพย์รวมทั้งการเป็นตัวแทนหรือนายหน้าของกิจการดังกล่าว ซึ่งกิจการเหล่านี้มีลักษณะเป็น กิจการค้าขายซึ่งกระทบกระเทือนความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนทั้งสิ้น ดังนั้น ในปี 2515 จึงได้มีการประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 ออกมาเพื่อควบคุมดูแลการ ดำเนินงานของธุรกิจต่าง ๆ ดังกล่าว โดยธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเอร์ เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจที่ต้องขออนุญาตตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 นั้น ได้กำหนด ให้มีกระทรวงต่าง ๆ แบ่งกันรับผิดชอบดูแลธุรกิจที่กำหนด และมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลัก เกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาต และหลักเกณฑ์ และวิธีการควบคุมการประกอบธุรกิจดังกล่าว สรุป ได้ดังนี้

(1) ประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515 กำหนดกิจการที่ต้องขอ อนุญาตตามข้อ 5 (7) และ (8) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ซึ่งได้แก่ กิจการเงินทุนเพื่อ การพาณิชย์ กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและบริโภค กิจการเงินทุน เพื่อการเคหะ กิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ กิจการค้าหลักทรัพย์ กิจการที่ปรึกษาการลงทุน กิจการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ และกิจการจัดการลงทุน ทั้งนี้ ไม่ใช้บังคับสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย เจาะจงจัดตั้งขึ้น และประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่เดียวกัน ได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาต ให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 (7) และ (8) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ด้วย ในขั้นต้นได้มีการพิจารณาอนุญาตให้ เฉพาะแก่บริษัทที่มีหลักฐาน ว่าได้ประกอบธุรกิจดังกล่าว อยู่แล้วก่อนวันที่ 23 กันยายน 2515 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศกระทรวงการคลังมีผลใช้บังคับ โดยต้อง เพิ่มทุนเป็นลำดับขั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดในบทเฉพาะกาล และบริษัทที่จะขอเปิดสาขาจะต้อง นำพันธบัตรรัฐบาลมาวางค้ำประกัน สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ประเภทกิจการจัดการลงทุน จะไม่ อนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุนหรือธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทอื่นในขณะ เดียวกันด้วย

ต่อมาได้ขยายการพิจารณาไปถึงห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ซึ่งได้ยื่นขอรับอนุญาตใน ฐานะเป็นผู้ประกอบการอยู่แล้วและภายหลังได้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด และผู้ที่ไม่เคยประกอบ การแต่มีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงการคลัง เมื่อได้มีการออกประกาศดังกล่าวออก มาแล้วนั้น กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดูแล

(2) ประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 21 กันยายน 2515 กำหนดกิจการที่ต้องขอ อนุญาตตามข้อ 5 (5) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ซึ่งได้แก่ กิจการเครดิตฟองซิเอร์

กิจการรับซื้อฝาก และกิจการให้เช่าซื้อ และประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่เดียวกัน ได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตาม ข้อ 5 (5) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ได้มีสาระสำคัญให้กิจการ เครดิตฟองซิเอร์ซึ่งผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการอยู่ก่อนแล้ว คงประกอบกิจการต่อไปได้ ส่วนกิจการรับซื้อฝากและกิจการให้เช่าซื้อ ซึ่งเดิมไม่อยู่ในข่ายต้องขออนุญาตนั้น ผู้ใดประกอบกิจการดังกล่าวอยู่แล้วนั้น หากประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ต้องยื่นขอรับอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดให้มีทุนจดทะเบียน ไม่ต่ำกว่ายี่สิบล้านบาท และมีทุนชำระแล้วไม่ต่ำกว่าสิบล้านบาท ซึ่งต้องค่าเป็นให้แล้วเสร็จภายใน 10 กันยายน 2516 นอกจากนี้ในระยะเริ่มต้น ยังกำหนดมิให้กระทำการจัดหาทุนจากประชาชน เว้นแต่การออกหุ้นหรือหุ้นกู้ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดดังกล่าว โดยอนุญาตให้สามารถกู้ยืมเงินระยะยาว ที่มีกำหนดเวลาจ่ายคืนไม่ต่ำกว่าสามปี ซึ่งมีวิธีการกู้ยืมและวงเงินขั้นต่ำที่ รัฐมนตรีกำหนด เมื่อได้ออกประกาศดังกล่าวแล้ว กระทรวงการคลังได้ เป็นผู้ดูแลเอง

กระทรวงการคลังมีนโยบาย เลิกพิจารณาอนุญาตการประกอบธุรกิจในปี 2520 ด้วยเห็นว่าจำนวนบริษัทมีเพียงพอแก่สภาพเศรษฐกิจแล้ว ในขณะที่นั้นมีผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต 229 ราย มีบริษัทที่ได้รับอนุญาตแล้ว 166 บริษัท ได้แก่ บริษัทเงินทุน 29 แห่ง บริษัทหลักทรัพย์ 23 แห่ง บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 87 แห่ง และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ 27 แห่ง ต่อมาในปี 2521 ได้พิจารณาอนุญาต บริษัทเครดิตฟองซิเอร์อีก 7 แห่ง รวมทั้งหมดจึงมี 173 บริษัทในปี 2521 บริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจควบกัน 2 อย่าง คือ ธุรกิจเงินทุนควบหลักทรัพย์ก็เพราะก่อนการอนุญาตบริษัทนั้น ๆ ทำธุรกิจทั้ง 2 ประเภทอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังได้กำหนด เป็นนโยบายว่าจะแยกการประกอบธุรกิจ เงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ออกจากกันต่อไป ในจำนวนนี้ หากแยกตามลักษณะกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ของสถาบันการเงินแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้ กลุ่มอิสระ 130 แห่ง และกลุ่มที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ถือหุ้น 43 แห่ง

2.3 การออกพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. 2522

หลังจากประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 แล้ว ธุรกิจเงินทุนมีการขยายตัวพอสมควร ธุรกิจหลักทรัพย์ในระยะแรกมีปริมาณธุรกิจไม่มากนัก เริ่มมีปริมาณมากขึ้นตอนปลายปี พ.ศ. 2520 ต่อมาในปี 2521 ปริมาณธุรกิจหลักทรัพย์ได้เพิ่มมากขึ้นสูงสุด ส่วนธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์เกือบจะไม่มีการค้าเป็นธุรกิจ มีอยู่เพียง 2-3 แห่งที่รับเงินจากประชาชนแล้วให้กู้ยืมต่อ

สถาบันการเงินหลายแห่งฉวยโอกาสที่ทางการไม่ได้ควบคุมเข้มงวดมากบริหารงานแบบไม่รับผิดชอบ เช่นกรณีบริษัทราชาเงินทุน ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่อไป กรณีนี้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบการเงินอย่างรุนแรง ทางการจึงเห็นว่าประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ไม่ได้ให้อำนาจแก่ทางการอย่างเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาและกำกับดูแลสถาบันการเงิน เพื่อคุ้มครองประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากธุรกิจได้ขยายตัวออกไปมาก จำนวนสถาบันการเงินก็มีมาก การลงโทษความขบวนการทางศาลล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ อำนาจในการควบคุมกิจการของสถาบันการเงินไม่มีการตอนใบอนุญาตซึ่งเป็นการลงโทษที่รุนแรงไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในกรณีทั่วไปได้ จึงเห็นควรออกกฎหมาย เฉพาะเพื่อควบคุมธุรกิจสถาบันการเงิน โดยออกพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 10 พฤษภาคม 2522 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ และรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้กำกับดูแลแทนกระทรวงการคลัง ตั้งนั้นธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์จึงมาอยู่ในความดูแลของธนาคารตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ ประกอบด้วยธุรกิจที่อนุญาตให้กระทำได้ และข้อห้ามสิ่งที่สถาบันการเงินต้องปฏิบัติ เพื่อความมั่นคงของฐานะการเงิน เพื่อประโยชน์ในการกำกับและตรวจสอบ และเพื่อป้องกันความเสียหายแก่ประชาชน นอกจากนี้ยังได้กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่และบทกำหนดโทษกรณีสถาบันการเงินไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

2.4 การออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ ช่วงปี 2526-2528 ได้เกิดวิกฤตการณ์สถาบันการเงินขึ้นอีกโดยเริ่มต้นจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พัฒนาเงินทุน และลุกลามไปอีกหลายบริษัท เป็นผลให้สถาบันการเงินหลายแห่งถูกถอนใบอนุญาต รายละเอียดวิกฤตการณ์จะได้กล่าวต่อไป วิกฤตการณ์ครั้งนี้มีสาเหตุมาจากการทุจริตและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนของผู้บริหารสถาบันการเงิน เป็นส่วนใหญ่ ทางการจึงเห็นควรเพิ่มมาตรการในการควบคุมการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน รวมทั้งเพิ่มมาตรการที่เหมาะสมในการช่วยแก้ไขปัญหาของสถาบันการเงิน เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนและรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ รวมทั้งเพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นส่วนรวม โดยที่มีความริบควั่นที่จะออกมาตรการในการกำกับควบคุมเพิ่มเติม จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชกำหนดขึ้น 2 ฉบับในปี 2526 และ 2528

สาระสำคัญของพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 ได้กำหนดการแต่งตั้งผู้บริหารบริษัทต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารให้อำนาจการเข้าตรวจสอบลูกหนี้ การเพิ่มจำนวนเงินทุนขั้นต่ำ และอื่น ๆ รวมทั้งมีบทบัญญัติเพิ่มโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติฯ และผู้บริหารสถาบันการเงินที่ทุจริต เพิ่มมาตรการในการการกำกับและตรวจสอบ เพิ่มมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถาบันการเงิน

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ประกอบด้วยสาระสำคัญเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นและทุนของสถาบันการเงิน การอนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจได้ในลักษณะที่คล่องตัวมากขึ้น ขยายจำกัดความของการให้กู้ยืมเงินแก่กรรมการ การห้ามกระทำการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน เพิ่มอำนาจทางการในการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน และเพิ่มเติมอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติความหน้าที่

3. วิกฤตการณ์สำคัญของสถาบันการเงิน

3.1 วิกฤตการณ์ ราชอาณาจักรเงิน

3.1.1 มุลเหตุ

ในปี พ.ศ. 2520-2521 เป็นระยะเริ่มต้นของการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ยังขาดระเบียบและข้อกำหนดที่เหมาะสม บริษัทหลักทรัพย์หลายบริษัทยังใหม่ ไม่มีประสบการณ์ยาวนานพอ มุ่งความเป็นธุรกิจหลักทรัพย์อย่างมาก โดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยง หลายบริษัทให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์ โดยมีหลักประกันเล็กน้อยหรือไม่มีหลักประกันหรือขาดเอกสารหลักฐานการเป็นหนี้และหลาย ๆ บริษัทได้มีการปั่นราคาหุ้น ทำให้ปริมาณการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก สภาพการซื้อขายในขณะนั้นจึงมิใช่เป็นการลงทุนระยะยาวแต่เป็นการเก็งกำไร ดังนั้น เมื่อเกิดภาวะเงินฝืดคั่งตัวขึ้น ราคาหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ลดลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้นักเก็งกำไรประสบผลขาดทุนจากการซื้อหุ้น และไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน และกลายเป็นหนี้สูญในที่สุด

บริษัทราชาเงินทุน จำกัด ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุน และธุรกิจหลักทรัพย์ และเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กระทำการแทรกแซงราคาหุ้นตนเองในตลาดฯ โดยการระดมเงินกู้ยืมจากประชาชนและให้กู้ยืมเงินแก่หรือผ่านบริษัทในเครือเพื่อเป็น

ราคาหุ้นบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ทำให้มูลค่าที่ตราไว้ 100 บาท สูงขึ้นเป็น 2,470 บาท ดังนั้น เมื่อราคาหุ้นในตลาดได้ลดลงและบริษัทไม่สามารถเข้าแทรกแซงการซื้อขายเพื่อพยุงราคาจึงทำให้ ราคาหุ้นตกเหลือ 380 บาท ต่อมาตลาดหลักทรัพย์ได้สั่งระงับการซื้อขายหุ้นบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ในวันที่ 2 พฤษภาคม 2522

เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ดังกล่าว ทางกรมไม่สามารถเข้าแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจในการควบคุมกิจการบริษัท เว้นแต่การสั่งห้ามหรือให้บริษัทดำเนินการในเรื่องใด ซึ่งปรากฏว่าไม่ได้ผลเพราะบริษัทฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม รัฐบาลจึงเสนอพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. 2522 มีผลบังคับใช้ 10 พฤษภาคม 2522 และทางการได้ประกาศควบคุมบริษัทราชาเงินทุน ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2522 และรัฐมนตรีได้สั่งเพิกถอนใบอนุญาต เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2522 เนื่องจากบริษัทไม่อยู่ในสภาพที่จะชำระให้เจ้าหนี้ได้ และแม้ว่าเจ้าหนี้จะตกลงยินยอมรับหุ้นจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่ คือ นายเสรี ทรัพย์เจริญ และบริษัทไบเครือ ชำระหนี้แทน แต่ปรากฏว่าการประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อแต่งตั้งกรรมการบริษัทขึ้นใหม่ได้รับการขัดขวาง ทำให้ไม่อาจฟื้นฟูกิจการได้

3.1.2 ผลกระทบต่อระบบสถาบันการเงิน

ผลสืบเนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้มีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งมีทั้งผู้ถือตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทราชาเงินทุน จำกัด ผู้ที่ลงทุนผ่านทางบริษัทราชาเงินทุน จำกัด รวมทั้งผู้ถือตั๋วและลงทุนในหุ้นของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์อื่น นอกจากนี้ สถาบันการเงิน โดยส่วนรวมยังขาดสภาพคล่อง เนื่องจากหุ้นราคาตก ทำให้ไม่สามารถเปลี่ยนหลักทรัพย์เป็นเงินสดได้โดยรวดเร็ว โดยไม่ขาดทุน และไม่สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยค้างรับจากลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ได้ เมื่อมีผู้มาไถ่ถอนตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาตามมา นอกจากนี้ทำให้ฐานะของบางบริษัทที่มีสินทรัพย์สุทธิไม่พอชำระหนี้ต่อบุคคลภายนอก เพราะมีสินทรัพย์โดยคุณภาพจำนวนสูง เพราะหลักทรัพย์ที่ซื้อไว้มีราคาตามบัญชีสูงกว่าราคาตลาดและลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ไม่ชำระหนี้

ประชาชนเสียขวัญและกำลังใจมาก เงินออมของสถาบันการเงินทั้งระบบในหน้าที่เป็นของประชาชน ในปี 2522 ได้เพิ่มขึ้นจากปี 2521 เพียงร้อยละ 3 ซึ่งโดยปกติอัตราเงินออมจากประชาชน 3 ปี ย้อนหลัง (2518-2521) เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 46 ต่อปี ซึ่งเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลาเดียวกัน เงินฝากจากประชาชนได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 11 เทียบกับในช่วง 3 ปีก่อน ได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21 ต่อปี ซึ่งจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว นอกจากจะกระทบต่อเงินออมของสถาบันการเงินแล้ว ยังมีผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ด้วย

3.2 วิฤตการณ์ปี 2526

3.2.1 มูลเหตุ

จากภาวะเศรษฐกิจชะงักงันในปี 2525 ทางการเงินมีความจำเป็นต้องดำเนินนโยบายการเงินการคลังที่เข้มงวดเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการชำระเงิน โดยเฉพาะการจำกัดการขยายตัวของสินเชื่อ การปรับเพดานอัตราดอกเบี้ยให้สูงขึ้น และการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกู้เงินในตลาดซื้อคืน ทำให้เกิดภาวะการเงินตึงตัว การกั๊กยืมระหว่างสถาบันการเงินกระทำได้ลำบากผลดังกล่าวได้ต่อเนื่องมาจนถึงปี 2526 ทางการเงินได้ผ่อนคลายมาตรการบางอย่างลงในช่วงต้นปี เป็นผลให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยเป็นจำนวนมาก ทางการเงินได้ใช้มาตรการทางการเงินที่เข้มงวดอีก ทำให้สถาบันการเงินไม่สามารถปรับการบริหารการเงินให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินบางแห่งยังไม่ฟื้นตัวจากวิกฤตการณ์ราชาเงินทุน จึงทำให้มีผลขาดทุนจำนวนสูงทั้งในด้านธุรกิจหลักทรัพย์ เงินลงทุน และลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ซึ่งในบรรดาสถาบันการเงินดังกล่าว มีบางแห่งมีผู้บริหารขาดความรับผิดชอบได้ทำการให้กู้ยืมเงินแก่ธุรกิจใบเครือเพื่อขยายขอบข่ายธุรกิจมากเกินควร เมื่อธุรกิจใบเครือเหล่านี้ไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน มีผลขาดทุนจำนวนสูงจนไม่สามารถชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้สถาบันการเงินได้ และกลายเป็นลูกหนี้ที่มีปัญหาในที่สุด

การที่สถาบันการเงินประสบปัญหาด้านคุณภาพลูกหนี้ เมื่อมากระทบกับภาวะเศรษฐกิจที่ตึงตัว จึงทำให้เกิดปัญหาสภาพคล่องตึงต้ามมาจนกระทั่งไม่สามารถไถ่ถอนตัวสัญญาใช้เงินคืนให้แก่ประชาชนได้ บริษัทแรกซึ่งประสบผลวิกฤตด้านสภาพคล่องถึงขั้นรุนแรง คือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พัฒนาเงินทุน จำกัด และได้ลุกลามไปยัง บริษัทเครดิตฟองซิเอร์บ้านและที่ดินไทย จำกัด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พัฒนาเงินทุน จำกัด หรือที่เรียกว่ากลุ่มคิกคำ (ประกอบด้วยบริษัทดังกล่าว บริษัทเครดิตฟองซิเอร์บ้านและที่ดินไทย จำกัด และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์บ้านและที่ดินไทย จำกัด) นอกจากนี้ก็มีกลุ่มนายสุพจน์ เดชสกุลธร ซึ่งประกอบด้วย 5 บริษัท คือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เจริญกรุง จำกัด บริษัทเงินทุนเขาวราช จำกัด บริษัทเครดิตฟองซิเอร์เฉลิมโลก จำกัด บริษัทเครดิตฟองซิเอร์เขาวราช จำกัด และ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์อาเชียน จำกัด เป็นผลให้สถาบันการเงินเหล่านี้ต้องถูกถอนใบอนุญาตในระยะเวลาดังกล่าว

3.2.2 ผลกระทบจากวิกฤตการณ์ปี 2526

วิกฤตการณ์ปี 2526 มีผลกระทบที่สำคัญต่อระบบสถาบันการเงิน ใน 3 ลักษณะ คือ

3.2.2.1 เงินกู้ยืมจากประชาชนในระบบลดลง โดยมีจำนวนเหลือเพียง 48,551 ล้านบาท เมื่อสิ้นปี 2527 ในขณะที่สิ้นปี 2526 มีจำนวน 54,050 ล้านบาท หรือลดลง 5,500 ล้านบาท ซึ่งเท่ากับลดลงร้อยละ 10.2

3.2.2.2 สถาบันการเงินถูกถอนใบอนุญาต รวม 20 บริษัท แยกได้เป็น บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 12 บริษัท และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ 8 บริษัท

3.2.2.3 เป็นจุดกำเนิดของการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินที่เรียกว่า "โครงการ 4 เมษายน 2527"

3.3 การดำเนินการของทางการต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

3.3.1 ความร่วมมือของสถาบันการเงิน

สำหรับวิกฤติการณ์ทางการเงินทั้ง 2 ครั้ง ทางการได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังนี้

3.3.1.1 ในด้านความคิดความสามัคคีการแก้ไขปัญหา เห็นว่า จากกรณีบริษัทราชาเงินทุน จำกัด พบว่า บริษัทที่มีปัญหาส่วนใหญ่เป็นบริษัทอิสระที่ไม่มีสถาบันการเงินหนุนหลัง จึงได้แบ่งสถาบันการเงินออกเป็น 3 กลุ่มตามผู้ถือหุ้น ได้แก่ กลุ่มสถาบันการเงินในประเทศ กลุ่มสถาบันการเงินต่างประเทศ และกลุ่มอิสระ เมื่อมีโครงการ 4 เมษายน 2527 เกิดขึ้น จึงเพิ่มกลุ่มโครงการ 4 เมษายน 2527 ขึ้นมาอีกกลุ่มหนึ่ง และติดตามดูแลสถาบันการเงินเหล่านี้โดยแยกตามกลุ่มดังกล่าวและ เน้นเป็นพิเศษที่กลุ่มอิสระ

3.3.1.2 การจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ หลังวิกฤติการณ์ราชาเงินทุน โดยความร่วมมือจากสมาคมธนาคารไทย สมาคมสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเสริมสภาพคล่อง และสร้างความมั่นใจแก่ผู้ลงทุน กองทุนเหล่านี้ได้แก่ "กองทุนพัฒนาตลาดทุน" มีทุนดำเนินงานหนึ่งพันล้านบาท มุ่งแก้ไขปัญหภาวะการตกต่ำของราคาหลักทรัพย์ และสนับสนุนการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ "กองทุนเสริมสร้างสภาพคล่อง" เป็นกองทุนที่มุ่งให้เป็นแหล่งเงินทุนเสริมสภาพคล่องแก่บริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ (ปัจจุบันยกเลิกแล้ว) และ "กองทุนแก้ไขปัญหาธุรกิจหลักทรัพย์" หรือ "กองทุนกรุงไทย" จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยบรรเทาภาวะด้านการเงินของผู้ลงทุน (ปัจจุบันหมดอายุแล้ว)

3.3.1.3 จากการที่พบว่าสถาบันการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์หนุนหลังมัก จะเผชิญกับปัญหาได้ด้วยดี จึงได้ให้ธนาคารพาณิชย์เข้ามาถือหุ้น ให้อุปถัมภ์ และให้ความช่วยเหลือ ทางการบริหารแก่สถาบันการเงินที่มีปัญหารุนแรง เช่น บริษัทลิกวงมิ่ง จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ ได้เข้ามาดำเนินการและ เปลี่ยนชื่อเป็น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนชาติ จำกัด บริษัทเงินทุน หลักทรัพย์เงินทุนสากล จำกัด ค่าเนินการโดยธนาคารกรุงไทย จำกัด อนึ่งมีข้อสังเกตว่าสถาบัน การเงินที่มีปัญหาเหล่านี้ เมื่อได้รับการช่วยเหลือด้านการจัดการและการเงินจากธนาคารพาณิชย์ ที่มีฐานะมั่นคง และมีการจัดการที่ดี ก็สามารถปรับปรุงฐานะการเงินจนมีความมั่นคงและ เป็นบริษัท ไม่น่าห่วงใย เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนชาติ จำกัด ในขณะที่ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เงินทุนสากล จำกัด แม้มีธนาคารกรุงไทย จำกัด เข้าไปบริหาร แต่ฐานะการเงินและการบริหาร งานไม่ดีขึ้น มีการปล่อยกู้แก่ลูกหนี้รายใหญ่ไม่กี่รายเป็นจำนวนมาก และเป็นหนี้ที่มีปัญหา บริษัทจึง อยู่ในระยะหวาดคองแก้ไขฐานะด้วยมาตรการพิเศษซึ่งอยู่ในการพิจารณาต่อไป

3.3.1.4 ให้สถาบันการเงิน เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สหธนกิจไทย รับเปลี่ยนคำสัญญาใช้เงินของบริษัทที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต โดยธนาคารหรือให้ธนาคารพาณิชย์ เป็นผู้ช่วย เหลือด้าน เงินทุน

3.3.1.5 ธนาคารให้อุปถัมภ์โดยตรงแก่สถาบันการเงินที่มีปัญหา เช่น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนธนกิจ จำกัด

3.3.2 การควบคุมและถอนใบอนุญาต

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้สั่งเจ้าหน้าที่เข้าควบคุมบริษัทที่มีฐานะการเงิน ตกต่ำลงมากจนอาจเป็นที่เสียหายแก่ประชาชนที่สำคัญคือ ขาดสภาพคล่องติดต่อกันเป็นระยะเวลาด นาน สิทธิทรัพย์สินไม่เพียงพอชำระหนี้เพื่อดูแลการดำเนินงานของบริษัทโดยใกล้ชิดในระยะการ ควบคุม บริษัทจะต้องระงับการกู้ยืมหรือให้อุปถัมภ์เงินและจัดทำแผนการปรับปรุงฐานะการเงินของ บริษัท หากธนาคารพิจารณาว่าแผนดังกล่าวมีความเป็นไปได้สูงมาก ก็จะเสนอรัฐมนตรี กระทรวงการคลังสั่งถอนใบอนุญาต

3.3.3 โครงการ 4 เมษายน 2527

เป็นมาตรการที่ทางการใช้แก้ไขสถาบันการเงินในกลุ่มอิสระที่มีปัญหาคาดว่า สามารถฟื้นฟูได้ และไม่มีสถาบันการเงินอื่นหนุนหลัง ตามความสมัครใจของสถาบันการเงินเอง รวม 25 บริษัท ในการนี้บริษัทที่เข้าโครงการจะต้องโอนหุ้นสามัญให้กระทรวงการคลังอย่างต่ำ

ร้อยละ 25 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดในราคาหุ้นละ 25 สตางค์ โดยพิจารณาตามความเสียหาย

บริษัทที่เข้าโครงการจะต้องมีการเพิ่มทุนตามความเหมาะสม ซึ่งกระทรวงการคลังหรือ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน จะรับซื้อหุ้นที่ออกใหม่ทั้งหมดหรือร่วมกับผู้ถือหุ้น เดิม ซึ่งทางการได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นหลายชุด เพื่อควบคุมการแก้ไขปัญหาและได้แต่งตั้งตัวแทน ของทางการเข้าเป็นกรรมการบริหารบริษัทในโครงการ ซึ่งปรากฏว่าเป็นผลดีต่อความเชื่อมั่นของ ประชาชน และสนับสนุนให้สถาบันการเงินจัดหาผู้บริหารมืออาชีพมาปรับปรุงการบริหารงานพร้อม ทั้งให้จัดทำแผนการเงินเพื่อทางการจะได้พิจารณาโอกาสการฟื้นฟูธุรกิจ โดยธนาคารได้ช่วยเหลือ เพื่อให้บริษัทในโครงการกู้ยืม เงิน ไป ใช้ เพื่อฟื้นฟู

ในปัจจุบันปรากฏว่ามีบางบริษัทที่สามารถที่ฐานะได้แล้ว ทางการจึงขายหุ้นคืนให้แก่ เจ้าของเดิม 5 บริษัท มีการรวมสถาบันการเงิน 6 แห่ง เป็นบริษัทใหม่ คือ บริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ธนาพันธ์ จำกัด และรวมสถาบันการเงิน 3 แห่ง เป็น บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินวัฒนา จำกัด คงเหลือสถาบันการเงินที่อยู่ในโครงการอีก 13 แห่ง

บริษัทที่เข้าโครงการ 4 เมษายน 2527 มีดังนี้

- (1) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สากล เคหะ จำกัด
- (2) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยเงินทุน จำกัด
- (3) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์คอม เมอร์ เซียลทริสต์ จำกัด
- (4) บริษัทเงินทุนสกลไทย จำกัด
- (5) บริษัทเงินทุนไฟแนนซ์ เซียลทริสต์ จำกัด
- (6) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์สากลสยาม จำกัด
- (7) บริษัทเงินทุนแหลมทอง จำกัด
- (8) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เมืองไทยพาณิชย์ จำกัด
- (9) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์เจริญผล จำกัด
- (10) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จักรวาลทริสต์ จำกัด
- (11) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์กรุงไทย จำกัด
- (12) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นครหลวงอินเวสต์เมนท์ จำกัด
- (13) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟายแนนซ์ จำกัด
- (14) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทวิทริสต์ จำกัด
- (15) บริษัทเงินทุนเอราวัณทริสต์ จำกัด

- (16) บริษัทเงินทุนไทยเซฟวิ้งก์ทรัสต์ จำกัด
- (17) บริษัทเงินทุนบางกอกเงินทุน จำกัด
- (18) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนทุน จำกัด
- (19) บริษัทเงินทุนพานิช จำกัด
- (20) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ธนพัฒน์ จำกัด
- (21) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไทยรุ่งเรืองทรัสต์ จำกัด
- (22) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ธนไทย จำกัด
- (23) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์บูรพา จำกัด
- (24) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์เปรมฤทัย จำกัด
- (25) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ส่งเสริมออมทรัพย์ไทย จำกัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย